

Kivinni keresztény értékeinket a templomon túlra

Mihályi Katalin interjúja

Utasi Jenő plébános nemrégiben Lezsák Sándortól, a Magyar Országgyűlés alelnökétől Mind-szenty-émlékérmeket vehetett át. Utasi atyával a díj kapcsán sokféle közéleti szerepvállalásáról, terveiről is beszélgettem. Kétség nem fér ahhoz, hogy mindannak, amit Utasi atya tett, tesz, a kulcsa a mély hite és a közösség, népünk iránt érzett elkötelezettsége.

Utasi Jenő atya – mint mesélte – óvodáskorától ministrált szülővárosában, Zentán, ám a papi hivatás sokáig nem merült fel élethivatás-ként: hetedik-nyolcadikos korában úgy gondolta, orvosként lenne a legnagyobb hasznára az embereknek. Majd, mivel mindig is szeretett barkácsolni, szakiskolába iratkozott. Ám gyorsan kiderült, itt nem találja a helyét, mégsem ez az igazi út számára. Ekkor a szabadkai Paulinumba, vagyis a Püspökségi Klasszikus Gimnáziumba és Szemináriumba iratkozott át, és így indult el útja a papi pálya felé. Amikor a Paulinumban átadta a dokumentumait, akkor megnyugodott, érezte, megtalálta a helyét. Voltak nehézségek, mert Zentán magyar közegben nevelkedett, itt viszont akkoriban szinte minden tantárgy horvátul volt, elejében komoly gondjai akadtak a nyelvismerettel. Kevésnek érezte a magyarórát is, hiszen mindig is nagyon szerette anyanyelvét, egyik kedves időtöltése az olvasás volt. Később elsajátította a horvát nyelvet, úgyhogy miután az érettségit követően letöltötte a katonai idejét, nem volt dilemma, hogy Diakóváron (Đakovo) a Hittudományi Fakultáson folytatja tanulmányait. Papi pályája 1975-ben Zentagunarason indult, ahol néhány hónapig volt segédlelkész, majd szintén káplánként két évig szolgált Óbecsén, a belvárosi plébánián. Úgy érezte, a szabadkai megyéspüspök a mély vízbe dobja, amikor hívatta, és felajánlotta neki, legyen plébános Tóthfaluban, azzal, hogy neki kell ellátnia az oromi egyházközséget is. Mátyás püspök jelezte, nem egy-két

évre helyezi oda. Nagy kihívás egy fiatal papnak két egyházközséget átvennie, sőt Tóthfaluban az új plébániaépület éppen csak tető alá került, neki kellett befejeznie azt. A püspöktől gondolkodási időt kapott, ám amikor Zentán egy idős plébános azt mondta, ne féljen, nagyon jó népek vannak ott, nem habozott tovább, belevágott, s azóta is ott szolgál, immár 39 éve.

Tulajdonképpen, ha belegondolunk, a Jóisten már kisgyermekkorától felkészítette mindarra, amit később, pályája során magára mért a sors, vagy feladatul szabott önmagának. Az orvosi pálya iránti érdeklődésben benne van az a segítőkézség, amely mindig is jellemezte. Az is kiderült, plébánosként szintén sokszor hasznát vette annak, hogy szeret barkácsolni, a könyv, az olvasás szeretete a nyomda létrehozásában, az Aracs folyóirat és a Hírvivő újság révén is kamatozott.

– Akkor én ezt nem láttam, csak azt tudtam, itt a félig kész plébánia, azt be kell fejezni. A régi plébániaépület lebontásához már a kellő engedélyek is megvoltak. Ám nem vitt rá a lélek. Úgy gondoltam, kár lenne veszni hagyni azt az igen régi, szép épületet, ezért szerettem volna megmenteni, felújítani, új tartalommal megtölteni. Akkor kezdtünk fiataloknak nyári, egyházi jellegű táborokat, felnőtteknek télen lelki gyakorlatokat szervezni. Mindössze egy mosdó volt, ám hiányzott a pénz, hogy több ember fogadására, ellátására alkalmassá tegyük az épületet, úgyhogy megtanultam a csempe lerakását, a villanyszerelést, a hegesztést. Így indult el.

Nyilvánvaló volt, hogy ilyen közösségteremtő, többféle közösségi szerepet vállaló plébános lesz? Egykoron ministránsként, de teológusnövendékként sem látott ilyesmire példát.

– Igen, a kommunista időszakban az egyház be volt szorulva a templomokba. Olyan nyugalmas életnek tűnt ez, még a felszenteléskor is.

Aztán másként alakult. Azt vallom, a szeretet, az elfogadás, a közösségépítés olyan fogalmak, amelyek minden társadalom alappillérei, ezek tartják meg, éltetik a közösséget.

Hogyan alakult ki ez a pezsgő élet, amelynek epicentruma a tóthfalui templom, plébánia?

– Mindig is fontosnak tartottam, hogy kivigyük a keresztény értékeinket a templomon kívülre, legyen nagyobb mozgásterünk, hogy az embereknek lehetőségeket kínáljunk fel. Személyes példával tudom megmutatni, mit jelent számomra a hitem, és mik azok az értékei, amelyekkel élem a mindennapjaimat, amelyeknek köszönhetően tovább tudom vinni az életet a nehézségek közepette, ellenére is. Amikor annak idején engedett az ideológiai szorítás, és megszerveztük az első táborokat, illetve teret adtunk civil szervezeteknek a táborok szervezésére, abból indultam ki, hogy azok a fiatalok, de nem csak ők, akik itt töltenek néhány napot – függetlenül attól, hogy hívők vagy nem –, kapjanak egy élményt, azt vigyék magukkal innen. Ez az élmény, amelylyel távoznak, mindenképp hasznukra válik a későbbiekben. Volt olyan nyár, hogy 300 fiatal is megfordult itt, Tóthfaluban a különböző nyári táborokban. Az a közéleti szerepvállalásom, amely főképp a kilencvenes években volt, meg az, hogy különböző Kárpát-medencei testületek tagja voltam, sokat segített abban, hogy lássam, a délvidéki magyarság érdekében mi mindent lehetne megvalósítani, mi az, amiben hiányt szenved. Mi az, amiből ez a kis közösség profitálni tud. Ez is motivált engem, hogy kivigyük a keresztény értékeket a templom falain kívülre, hisz a keresztény értékek a mindennapi gyakorlati életre is szólnak. Nagy öröm, hogy itt működik a futballakadémia, a diákotthon, ám ugyanilyen meglepéssel tölt el, hogy a faluban nem fogy a népesség, nem mennek el a fiatal családok, sőt még települnek is be. Ez jóleső érzés egy ilyen kis településen. Aki járt itt, tudja, szinte zsákutcaszerű Tóthfaluhelyezkedése, egy irányba vezet csak az út, nincs ipara, se folyója, de jó szándékkal, összefogással nagyon sok mindent meg lehet valósítani. Annyi tehetséges gyerekünk van, erre kötelez bennünket a jövőjük iránti felelősségérzet. Nem tudom, hogy alakul a jövőben a helyzet, de most erről tudok beszámolni. Szomorúan látom, hogy vannak sokkal jobb, nagyobb adottságokkal ren-

delkező települések, ahol viszont a széthúzás miatt nem haladnak előre.

A faluban állandóan zajlik az élet: most itt a fociakadémia, a kollégium, jönnek kirándulók, de volt itt a kilencvenes években értelmiségi kerekasztal-összejövetel, akkoriban alakult a nyomda, Tóthfaluható tudományos intézet székhelye is. Az atya az Aracs folyóirat alapító főszerkesztője olyan idős korban lett, amikor a hatalom nem nézte jó szemmel az ilyen szerepvállalást, tevékenységet. Honnan az indíttatás, az erő, a bátorság ehhez?

– Biztos, hogy a hitem, az elkötelezettségem nagy szerepet játszott mindebben, mert amit meggyőződéssel tesz az ember, arra képes az életét is rátenni. A szilárd hit, a meggyőződés, hogy a népem, a közösségem érdekében meg kell ezt tennem, sokat segít. Talán nem érzi úgy az olvasó, hogy túl nagy szavakat használok. Voltak és ma is vannak kételyeim, amikor egy-egy döntést meg kell hozni, helyes-e, eléggé megfontoltam-e. Ha visszatekintek az elmúlt évtizedekre, úgy érzem, a Rendező húzta a vonalat, vezetett, az én emberi gyengeségem ellenére is. Mindig az az elv vezérelt: ha őszintén, önzetlenül csinálom, teszem a dolgom, és ha nem is úgy sikerül, nem olyan tökéletes, ahogyan megálmodtam, de magamat adtam bele. Ez mindig megvigasztal, erőt ad, hogy érdemes csinálni, folytatni. Ha szolgálatként fogja ezt fel az ember, akkor az esetleges sikertelenségek sem törnek meg.

Most, a XXI. század elején milyennek kell lennie egy egyházi személyiségnek?

– A pápák adtak irányelvet ezzel kapcsolatban, a jelenlegi, Ferenc pápa is, amikor azt mondja, hogy a lelkipásztor érezze a nyáj szagát. Ez azt jelenti, együtt kell élnünk a népünkkel. Vállalni népünk sorsát, de úgy, hogy fel is emeljük népünket. Ebben látom az egyház küldetését. A másik pedig a keresztény értékrend védelme, a nemzeti öntudat erősítése, mert ezek is nagyon megkérdőjeleződnek a mai világban. A katolikus egyház nemzetek fölött áll, de az egyház vállalja, hogy osztozik saját népe sorsában. Ebben látom a kihívást és küldetésünket. Várszegi Asztrik főapát nemrégiben azt nyilatkozta, a mai élet megoldandó kihívásokkal van tele, ezért fontos szerepe van az egyház képviselőinek, hogy népünk érezze a szeretetet, azt, hogy értük munkálkodunk.

Milyen terveik vannak?

– Régi álmom egy egyházi iskola létrehozása, amire a Kárpát-medencében már számos példa van, de nálunk sajnos ez egyelőre megvalósíthatatlan, kivitelezhetetlen. Van állami és magániskola. A magániskolákat szülők vagy alapítványok tartják fent, úgyhogy a mai anyagi körülmények közepette ezt nem tudnánk megvalósítani. Ennek ellenére erről a célomról nem tettem le.

Ha jól számolom, ez egy legalább húszéves álom.

– Mint említettem, nagy öröm, hogy a futballakadémia, a diákotthon ötödik éve itt működik. Nagyon családias a hangulat. Sok mindenre

szükség lenne még, például nincs tornatermünk. Nemrégiben itt jártak a kecskeméti református gimnáziumból látogatóban, s a legnagyobb meghökkenésükre tornaterem csak a szomszéd faluban állt rendelkezésükre. Annak ellenére, hogy sok minden hiányzik, a fiatalok látják az erőfeszítéseket, az igyekezetet, és ezzel egyfajta példát mutathatunk nekik, akiknek idővel ugyancsak meg kell majd tanulniuk szembesülni a problémákkal, megbirkózni a nehézségekkel. Azt is megtapasztalják, mit jelent segíteni a másoknak, meghallgatni, odafigyelni rá. Közösségi embereket igyekszünk nevelni, személyes példával is.

Utasi atya fontosabb kitüntetései:

**Aracs-díj, a Magyar Érdemrend tisztikeresztje,
Mindszenty-émlékérem, Magyarokanizsa Pro Urbe díja, Mocsáry Lajos-díj.**

Babba Mária (részlet)